

A. Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

38158

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 21.01.2014

A. Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

Manisa'nın Köprübaşı ilçesinde normal değerlerin tam 140 katı radyasyon ölçümü yapıldığı; bu değerlerin, nükleer çöplük olarak bilinen İzmir Gaziemir'de eski kurşun fabrikasının atıklarının bulunduğu bölgede yapılan ölçümlerin tam 20 katı olduğu 19.01.2014 tarihli Evrensel Gazetesinin manşet haberi idi.

Fırat Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Şaşmaz'ın, 2007-2008 yılları arasında "Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinde **toprak, su ve bitki** örneklerinde uranyum düzeyleri ve olası çevresel etkilerinin belirlenmesi" konulu bir çalışma yaptığı ve bölgedeki uranyum kirliliğini bilimsel olarak tespit ettiği belirtilmektedir.

Rapora göre, Köprübaşı uranyum yatağı ve çevresinde, toprak, bitki ve sulardaki uranyum kirlilik potansiyeli bakımından incelenmiş ve yataklar çevresinde yetişen çok sayıda bitkinin kök, gövde, yaprak ve tohumlarında ağır metal miktarları saptanmıştır. Bunun yanında uranyum yatağı çevresindeki çok sayıda kaynak, kuyu ve derelerden akan suların analizleri yapıldığı, "özellikle uranyum yatağının bulunduğu alan ve çevrelerden beslenen sulara, **230 ppb'ye varan yüksek oranda uranyum** gözleendiği, bu suların WHO kriterlerine (**20 ppb**) göre en az on kat daha fazla kirlendiği saptanmıştır. Bu suların, yöredeki insan ve hayvanlar tarafından içilmesi, sulama amaçlı kullanılması çevre ve halk sağlığı açısından önemli riskler oluşturmaktadır.

Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinden geçen, Demirci ve Gördes çayları, Gediz nehri ile birleşerek Demirköprü Barajı'na dökülmektedir. "Buradan çıkan sular Salihli, Turgutlu, Manisa ve son olarak da İzmir' de Ege Denizi'ne dökülmektedir... İçerisinden geçtiği yerleşim yerlerinde, yeraltı su akiferlerini beslemekte, zirai alanların sulanmasında ve yer yer de açılan kuyular yoluyla da içme amaçlı olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla Gediz nehri aracılığıyla milyonlarca insan bu suyun etkilerinden dolayı olarak da olsa etkilenmektedir."

Konuyla ilgili olarak;

1. Manisa'nın Köprübaşı İlçesi yakınlarındaki eski uranyum madeninin radyoaktif kirliliğe yol açtığına dair sözkonusu bilimsel rapordan Bakanlığınıza bağlı Halk Sağlığı Kurumu Başkanlığının bilgisi var mıdır? Var ise, raporda çevre ve halk sağlığı açısından dikkat çekilen hususlarda hangi çalışmalar yapılmıştır? Yok ise, bu ve benzer akademik araştırma ve raporların Bakanlığınıza ulaştırılmasını zorunlu kılacak bir düzenleme yapılması konusunda Hükümetiniz nezdinde girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?
2. Yörede yaşayan insanlar ve diğer canlıların yanı sıra, uranyumca kirletilmiş bu sular, Gediz vadisinde yaşayan canlıları ve nehirden sulanan tarım ürünlerini tüketen milyonlarca yurttaşın sağlığını doğrudan riske etmektedir. Bu konuda bir saha araştırması yapılmış mıdır/yapılması düşünülmekte midir?
3. Rüzgarla savrulabilecek, solunum yoluyla vücuda alınan uranyum içeren toz zerreciklerinin, kanser ve anomali doğumlara sebep olduğu belirtilmektedir. Bu

A.Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili

38158

yörede, kanser vakaları ve anomali doğumlarla ilgili etraflı bir araştırma yapılmış mıdır? Yapılmadı ise, ne zaman yapılması planlanmaktadır?

4. Uranyum madeni çevresindeki köylerde oturanların ölüm yaşları ile daha uzaktaki köylerde oturanların ölüm yaşlarının araştırılması ve karşılaştırılması yönünde bir çalışma yapılmasını düşünüyor musunuz?
5. Bakanlığınıza bağlı İl Sağlık Müdürlüğü kayıtlarına göre, uranyum maden sahası yakın çevresinde kanser ve anomali doğum oranı ile anılan yöredeki ölüm yaşı ortalaması ve daha uzak köylerdeki yurttaşların ölüm yaşı ortalaması nedir?